

МИНИСТЕРСТВО ПРОСВЕЩЕНИЯ РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

Министерство образования и науки Республики Ингушетия

ГБОУ "Гимназия № 1 г. Карабулак им. А.Б. Дошаклаева"

РАССМОТРЕНО:

на заседании МО

руководитель ШМО

_____ Яндиева Ц.Я..

Протокол № 1

от «28» августа 2023 г.

СОГЛАСОВАНО:

зам. директора по УВР

_____ Чапанов К.М.

от «30» августа 2023 г.

УТВЕРЖДЕНО:

И.о. директора

_____ Чапанов К.М.

от «30» августа 2023 г.

РАБОЧАЯ ПРОГРАММА

учебного предмета «Родной язык (Ингушский)»

для обучающихся 3-х классов

г.Карабулак, 2023 г.

Діакхетора каъхат

ГІалгІай метта программа оттаяъ ГІалгІай республика Минобразоване могаъча балха программа хъежжа, ишколан базисни дешара планага йилла. Программа нийсъяъ 3 класса дешархой кийчбаъ хила безача боарамга хъежжа, сакхетам лакхбара боарамга хъежжа.

Программа ювзаяъ я Россе Федераци Іилман образовани Министерства приказаца 06.10.2009 № 373 "Федеральни Іаьдала образовательни стандарт юхъанцара юкъара образованена юкъейоалаяра а чІоагІъяра а", иштта Россе Федераци базисни дешара планага хъежжа, Россе Федераци образоване Миннистерство чІоагІдаъча приказаца «от 9 марта 2004 г.№1312 реализующих программы общего образования» (в ред. Приказов Минобрнауки России от 20.08.2008 №241, от 241, от 30.08.2010 №889 , от 03.06.2011 №1994, от 01.02.2012 №74).

Балха программа оттаяъ ГІалгІай Республика Министерство могадаъча «ГІалгІай мотт» яхача дешара книжка чулоацамах. Оттадаъраш: ГІондалой З.А., Оздой И.Р., Патнаъкъан У. С. Книжка тоадаъ ялхлагІаза арахийцад, Магас, издательство «Сердало» 2021, 192 оагІо.

Юхъанцарча ишколе дІадолалу бера дешар, шерлу цун гонахъарча вахарца йола юкъ-моттигаш, хувцалу юкъара дарж а, шешийна вовзийта эшаш хилар а совдоал. ГІаккха дерригача а дешара бух хъахул юхъанцарча ишколе. ГІалгІай метто, кхыча предметаша санна, метта Іилма дакъе ший маІанца а йоккха моттиг дІалоац. Цун дешарца а кхетамца а доккха маІан да.

Метта, йоазон а къамаъла хоамаш карадерзарца дешархой торо хул кхыйола дешара предметаш Іомае, цунца цхъана гонахъарча вахарах долчош шоашта ховр шерде.

Ишкола хъалха латта декхараш кхоачашдара Іалаьмате доккха маІан да наьна метта, хІана аьлча, ишколо болх цу метте дІаболабарца караерзаю бери дахарца гулъяъ а наьна метта

белгалйоалаш йола хъаькъала хозал, дуненах лаьца бола берий кхетам алсам а боаккх, уж г1улакх долаш, эзде болаш кхебу, царна дешар 1омадарал совг1а деррига а декхараш кхоачашду.

Алапаш 1омаделехъа йолча юкъа г1алг1ай мотт хъехара кертера декхар да къамаьла, г1улакха цхьадола тайпаш 1омадар (къамаьлага ладувг1ар, цунах кхетар; йистхила 1омадар; дешар, язде хар).

Цунца цхьана кхыйолча дешара предметий санна, г1алг1ай метто юххьанцарча даькъе кхоачашде деза цхьадола маьха юкъара г1улакхаш да:

- дешархой 1аламах а 1илмах а юххьанцара кхетам кхебар;
- логически уйла е кхедар;
- къахъегам а, цунца цхьана дешара а бола ло1ам кхебар;
- лакхарча классашка дешара эшача оамалашка хъежжа, деша бераш кийчдар;
- гонахъара вахарца йола юкъ-моттиг а, наьха йола дог-уйла а кхетадеш хилар.

Г1алг1ай мотт 1омабеш дешархой дешай боарам шербар а да чоаг1а маьхе. Дешай боарам совбаларца керда дешаш берий лексике хуле, цар торо лургья дешархошта х1ара денна йоазув- дешар 1омадара даькъе т1ехдика хила. Юххьанцарча классий дешархой лексика боарам 3000 гаргга дош хила деза, царех 600 дош карадерзаду цар 1-ча классе, 700-шолг1ача классе, 800-3-чу классе, 850-4-чу классе. Хъехархочо ший ло1ама цар боарам совбоаккхаш х1ара классе юкъедоаладе тарлу кхы а 50-70 дош.

Уж дешаш карадерзадаь д1ахьо цар лексически цхьа ма1ан хилар а дайзе, омонимаш, синонимаш, антонимаш довзийтарца, дешхьалхений, суффиксий г1онца керда дешаш кхолларца.

Дешархошта бовзийт деша фонетически, морфологически оттам, цар 1омаду къамаьла доакъош а, цар грамматически категореш а, предложене чу цу къамаьла доакъош кхоачашду синтаксически г1улакх а. Лексически а, грамматически а даькъе дешаш карадерзадар диь шера д1ахьо.

Грамматически а, орфографически а материал программа юкъе

Йоолаяь я х1ара т1айоаглача класе шерьяра, к1оаргьяра, чоалха яккхара хьисапе. Мотт 1омабара а кьамаьл кхедара а г1улакх кхоачашдеш я самукьадоаккхаш, еша дог доагла тексташ а упражненеш а.

Барта, дувцара кьамаьл кхедар хила деза дешархой язде 1омалуча хана а, грамматикех бола хоамаш царна бовзийташ а, язье тексташ оттаеш а, упражненеш кхоачашьеш а. Х1ара урока берий йистхилар алсам хила деза: хаттараш деш, царна жоп луш, шоаех лаьца дувцаш, в1аши кьамаьл деш, хьехархочунца юкь- моттиг лелаеш, дийшачун чулоацам хьабувцаш.

Дешай малана, дешаш нийса д1аалара, нийса яздара болх беш хилар маьхала да. Белгальяьча темах, суртах, дувцарах лаьца дувцара, хаттара, айдара, т1адожара предложенеш, тексташ, диалогаш оттае 1омаде деза бераш.

Дешара предмет 1омаяра жам1аш

Юххьанцара ишкол чакхьяьккхача дешархочунна г1алг1ай метта программа караерзаяь ховш хила дезар:

-г1алг1ай мотт а, пачхьалкхен мотт а, гонахьара вахар довзара а г1ирс хиларах кхеташ хилар;

-ишколе а вахаре а г1алг1ай мотт харах пайда эца хьинар хилар;

-г1алг1ай мотт а, кьаман культура а, эзди хилар а цхьатарра ларх1а дезарах кхеташ хилар;

-тайп-тайпарча хьалашка ший нийсархошца а боккхийчарца а юкь- моттигаш лелае хар карадерзадар.

Юххьанцарча ишколе г1алг1ай мотт 1омабара метапредметни жам1аш:

-хозаш дола кьамаьл цхьатарра т1алацар (боккхийчар а, ший нийсархоша оалар а, берий радиопередачашка, аудиозаписешка, кхыча хоамий технологий кепашка хазар);

-дешаш, дешдоакьош, оазаш, предложенеш д1аала а, оттае а карадийрза хилар;

-белгальяьча темах диалог оттаде, дизза а, лоацца а хаттарашта жопаш дала а, диалог д1айолае а, чакхьяьккха а дог дар карадерзадаь хилар;

- кийчо яь а, йоацаш а, кхеташ, сиха кьоастадеш дешар, текст лоацца

а, хоржаш а юха хъаювца 1омадаъ хилар;

-хъехархочун новкъосталца а ше а орфографически а,
пунктуационни а бокъонаш лоръеш балхаш кхоачашде хар ховш
хилар;

-ше язбаъ болх тахка а, г1алг1ай меттах шийна ховчох вокха
предметашца дустарца анализ е хар а карадерзадаъ хилар;

-ишколе а, ишкола арахъа нийсархошка а, боккхийчарга а йистхила
хар карадерзадаъ хилар.

Юххъанцарча ишколе г1алг1ай мотт 1омабара предметни жам1аш:

-ладувг1а ховш хилар: дувцачун чулоацамах а кхеташ, къамаъл хазара
хъисапе т1алацар;

-г1алг1ай метта фонетически система йовзаш хила езар: мукъа а,
мукъаза а алапаш а, оазаш а къестеае, дешаш доакъошта декъа а, оазаш
ала а ховш хилар;

-ший метта йоаца (т1аййцача дешашка мара ца лела) оазаш а, оазий
цхъанкхетараш а довза а, нийса хъаала а ховш хилар;

- дешаш, цар грамматически формаш а йовзаш, уж мишта
хъахиннад а, царех предложенеш влашаг1йохка а, къамаълах пайда
эца а ховш хилар;

-нийса яздара бокъонаш йовзаш хилар: доккха алап, дешдоакъошца
дош сехъадаккхар, сецара хъаракаш;

-текст доакъоех екъа а, царна ц1ераш тахка а, план оттае а, х1аман,
сурта куц-кеп довзийта а ховш хилар;

-мотт къаман культура цхъа дакъа а, уйлан г1ирс а, паччахьалкхен
мотт а хиларах кхеташ хилар.

Дешара предмета чулоацама маъха оаг1онаш:

Юххъанцара ишкол чакхъяьккхача дешархой программа
караерзайича хила деза жам1аш:

- дешархо къаман г1улакхаи эзделай т1акхийна хилар;
- дезала вахар довзаш хилар;
- ший къаман культура а, бусулба дин а довзаш хилар;
- Росси пачхьалкхен гражданин ше волга ховш хилар;
- дешархочун оамалаш, декхараш кхийна хилар: урока, урокал арахъа
а.

Дешара плана юкье г1алг1ай метто д1алоаца моттиг.

Программа оттаяь юххьанцара юкьарадешара пачхьалкхен дешара стандарта буха т1а, базисни дешара плана г1алг1ай метта луш йолча торонашца нийсьеш. Г1алг1ай мотт хьехара башхо белгалъяьккха тематически планашка хьежжа. Юххьанцарча ишкола балха программа чу г1алг1ай мотт хьеха белгалдаьд:

3-ча классе 68 сахьат, к1ира 2 сахьат (34 балха к1ира)

Кхоолаг1ча классе г1алг1ай метта тематически планировани

№ арг1аг1а	Метта даькье йола юкьаш.	Сахьатий массал
1.	Шоллаг1ча классе дийшар кердадаккхар.	32
2.	Деша оттам.	9
3.	Ц1ердош.	9
4.	Белгалдош.	8
5.	Хандош.	7
6.	Кердадаккхар.	3
Деррига		68

№	Тема урока	Кол. часов	План. дата	Факт. дата
1	Мукъеи мукъазеи оазаш-алапаш	1	06.09	
2	Дешдакъа	1	07.09.	
3	Доккха алап	1	13.09	
4	Шола мукъаза оазаш-алапаш	1	14.09	
5-6	Шолха алапаш	2	20.09 21.09	
7	Диктант	1	27.09	
8	Г1алаташцара болх	1	28.09	
9-10	Шола –шолха алапаш	2	04.10 05.10	
11	Йиш хоадора хъаракаш	1	11.10	
12	Къостора хъаракаш	1	12.10	
13	Диктант	1	18.10	
14-15	Г1алаташцара болх. Й1аьхеи лоацеи мукъа оазаш	2	19.10 05.10	
16	Шекон мукъа оазаш	1	26.10	
17-18	Дешт1ехьенаш	2	08.11 09.11	
19	Гаргара дешаш	1	13.11	
20	Хъамай , белгалоний, дер гойтача дешай ц1ераш	1	16.11	
21	Изложени	1	22.11	
22	Г1алаташцара болх. Предложени	1	23.11	
23	Дувцареи, хатгареи, айдареи предложенеш	1	29.11	
24	Подлежащи	1	30.11	
25	Сказуеми	1	06.12	
26	Карардар	1	07.12	
27-28	Кертера маьженаш	2	13.12	
29	Диктант	1	14.12	
30	Г1алаташцара болх	1	20.12	
31	Предложене кертерза маьженаш	1	21.12	
32	Предложенена юкьерча дешай бувзам	1	27.12	
33	Деше овла	1	28.12	
34	Деша чакхе	1	10.01	
35	Дешхьалхе	1	11.01	

36	Суффикс	1	17.01	
37	Диктант	1	18.01	
38	Галаташцара болх	1	24.01	
39	Зовней кьорей мукъза оазаш дош кхоачалуча	1	25.01	
40	Шийна лаларча мукъзаача оазаш дош кхоачалуча	1	31.01	
41	Изложени	1	01.02	
42	Цердош. Юкьара кхетам	1	07.02	
43-44	Цердешаш таьрахъашца цердешаш хувцадалар	2	08.02 14.02	
45	Сочинени	1	15.02	
46	Цердешай классаш	1	21.02	
47-48	Кхыгча дешашца дувцадаларах цердешаш хувцадалар	2	22.02 28.02	
49	Диктант	1	29.02	
50	Галаташцара болх	1	06.03	
51	Белгалдош. Юкьара кхетам	1	07.03	
52-53	Ло1амеи ло1амзеи белгалдешаш	2	13.03	
54	Белгалдешаш классашца хувцадалар	1	14.03	
55-56	Белгалдешаш таьрахъашца хувцадалар	2	20.03 21.03	
57	Диктант	1	03.04	
58	Галаташцара болх	1	04.04	
59	Хандош. Юкьара кхетам	1	10.04	
60	Хандош ханашца хувцадалар	1	11.04	
61	Сочинени	1	17.04	
62	Хандеша йоала ха	1	18.04	
63	Хандеша яха ха	1	24.04	
64	Хандеша йоагla ха	1	25.04	
65	Диктант	1	02.05	
66-68	Шера 1омадаьр кердадаккхар	3	13.95 16.05 22.05	

